

koncertní sezona

24 / 25

K5

SEVEROČESKÁ FILHARMONIE TEPLICE
uvádí KOMORNÍ CYKLUS K
KONCERT 5

FAGOTOVÝ VEČER

Anna Farářová, Jan Neužil,
Radovan Skalický – fagoty

Kryštof Brož, Šimon Fröhlich – fagoty

Michaela Steigerová – fagot a kontrafagot

Ondřej Šindelář – kontrafagot

Adéla Zemanová, Tomáš Čapek – fagot

Karel Attak, Václav Jareš – bicí nástroje

12. února 2025 v 19:00 hodin
Zahradní dům Teplice

Severočeská / North Czech
filharmonie / Philharmonic
Teplice Since 1838

w w w . s e v e r o c e s k a f i l h a r m o n i e . c z

Dnešní představení celkem devíti fagotistů s doprovodem dvou hráčů na bicí nástroje se nese v duchu setkání přátel fagotu. Zorganizoval je spolu se svými kolegy, studenty a žáky svých studentů sólofagotista Severočeské filharmonie Teplice Radovan Skalický. Vyhledávaný sólový i komorní hráč působí například v Dechovém kvintetu 4+1, Conspiratio Ensemble, Dioptrio či kvartetu Prima Vista a též jako pedagog na Konzervatoři v Teplicích.

Fagot je dechový dřevěný hudební nástroj se strojkem z dvojitého třtinového plátku. Zpravidla je vyroben z javorového dřeva. Fagot má neobyčejné výrazové a zvukomalebné vlastnosti. V nejnižších polohách je jeho tón bruchivý, hlubokými tóny skladatelé často vyjadřují tragiku či ponourost. Staccatem v nízkých polohách ale lze také vyjádřit komičnost. V jednočárkované oktávě má fagot nejbohatší tón. V této poloze se často vyjadřuje lyrická nebo milostná nálada. Nejvyšší tóny mají útlý zvuk.

Hluboké dvouplátkové nástroje se používaly již ve středověku. Tehdy byly ještě vyráběny z jednoho kusu dřeva jako basový bomhart nebo raket. Přímým předchůdcem moderního fagotu byl dulcian. Fagot jako takový se z nich vyvinul v 17. století, když nástrojaři začali stavět původní dvouplátkové nástroje z více kusů dřeva. Proto se nový nástroj italsky označoval jako fagotto (svazek). Takto se mohla zvýšit preciznost opracování. Již se nemusel vrtat jen jeden velký kus dřeva, ale více menších, což výrazně zkvalitnilo tón. Nástroj se tím pádem stal také mimořádně skladným, na rozdíl od dalších basových nástrojů jako např. kontrabas nebo kontrafagot, který nelze rozložit do více částí.

V baroku ještě moderní fagot neexistoval. Skladatelé komponovali sólové skladby pro jemu příbuzné basové dvouplátkové nástroje. Například čtyřicet fagotových koncertů od Antonia Vivaldiho je psaných původně pro dulcian. První důležité dílo pro moderní fagot je Telemannova Sonáta f moll. Nejnámější klasicistní a raně romantické fagotové koncerty složili Wolfgang Amadeus Mozart, Carl Maria von Weber a Johann Nepomuk Hummel. Fagot má důležitou úlohu v mnohých dechových komorních dílech, kde je nejčastěji nejhlubším nástrojem. Objevuje se též ve smíšených souborech dechových a smyčcových nástrojů, například v dílech Franze Schuberta nebo Ludwiga van Beethovena. Existuje také mnoho trií a duet s fagotem jako jedním z nástrojů. V renesanci a baroku hrál fagot takřka výhradně generálbas, spolu s violoncellem, kontrabasem a cembalem. Od období klasicismu již měl fagot daleko více melodických funkcí a skladatelé začali využívat jeho zvukomalebných vlastností k vykreslení různých nálad. V klasickém komorním orchestru jsou přítomny dva fagoty, v symfonickém ještě jeden kontrafagot, jehož rejstřík dosáhne ještě o oktávu níže.

Kromě populárních melodií v úpravách z původních partitur Johna Williamse, Freddieho Mercuryho a dalších zazní v průběhu večera několik děl komponovaných v originále pro fagotový vícehlas. Rodák z Oxfordu **Geoffrey Hartley** začal hrát na fagot ve škole, když mu bylo šestnáct let, a to na starý nástroj Savary ze sbírky svého otce. Vystudoval inženýrství a poté, co si pořídil nový nástroj Buffet-Crampon, začal účinkovat v Oxford Orchestral Society. Vedle své kariéry vyučujícího matematiky se v roce 1931 stal členem Královské hudební akademie. V letech 1939-1979 pracoval v Meteorologickém úřadu a hrál v různých místních orchestrech. V roce 1948 založil The Occasional Wind Players a zorganizoval stovky koncertů v oblasti Londýna a okolí. Jako první fagotista působil v Chelsea Opera Group pod vedením Sira Colina Davise a také dirigoval Working Orchestral Society. Zkomponoval nespočetné množství komorních skladeb včetně několika děl pro fagoty. Nejnámějšími jsou **Suita F dur pro fagotové trio** a Fantazie na Píseň o anglickém čaji.

Carl Nielsen se na programu nejen českých orchestrů neobjevuje často. Přitom rozhodně nejde „jen“ o nejnámějšího dánského hudebního skladatele. Syn chudého malíře pokouš už ve čtrnácti letech nastoupil k armádnímu orchestru. O pět let později pak nastoupil na vytouženou kodaňskou konzervatoř, kde díky podpoře mecenášů mohl následující roky studovat. Jeho dílo ob stojí v konkurenci velikánů pozdního romantismu, z nichž je nejčastěji přirovnáván k Jeanu Sibeliovi. Vynikající houslista složil šest symfonií, tři sólové koncerty, dvě opery a spoustu komorních skladeb, k nimž se řadí i **Tři kusy pro tři fagoty**. Nielsen je dodnes uznáván jako skladatel, který do vážné hud-

by vnesl inovativní přístup při dodržení konzervativních norem. Jeho tvorba měla vliv nejen přímo na jeho vlastní žáky, jako byl například Thorvald Aagaard, nýbrž i na vývoj dánské, potažmo pak i světové hudby obecně.

Fagot ve své tvorbě neopomíjel ani jihoafrický skladatel britského původu **Allan Stephenson**. Původně vystudoval cello na Royal Manchester College of Music, než se přestěhoval jako čtyřia-dvacetiletý do Kapského města, aby přijal angažmá hráče v symfonickém orchestru a učitele cello a kompozice na Cape Town University. V jižní Africe úspěšný a známý skladatel zkomponoval například jedno z dějství oceňované Mandelovy trilogie, tříaktové opery dokumentující etapy života předního bojovníka proti apartheidu. Koncertní kus pro šest fagotů z roku 1987 patří do kolekce jeho cca stovky komorních děl, které skládal, když působil jako vedoucí a dirigent orchestrů Cape Town University a Cape Town Philharmonic Orchestra.

PROGRAM:

Gioacchino Rossini (1792–1868)
Předehra z opery Vilém Tell v úpravě pro fagotové sexteto

Geoffrey Hartley (1906–1992)
Suita F dur pro fagotové trio
Hornpipe – Waltz – March

Georges Bizet (1838–1875)
Morceau d'ensemble z opery Carmen v úpravě pro fagotové sexteto

Carl Nielsen (1865–1931)
Tři kusy pro tři fagoty op. 11
Doll's March – Dance of the Lady's Maids – Jumping Jack

Přestávka

Allan Stephenson (1949–2021)
Koncertní kus pro šest fagotů

Paul Desmond (1924–1977)
Take Five (Dej si pauzu) v úpravě pro fagotové kvarteto

Freddie Mercury (1946–1991)
Bohemian Rhapsody v úpravě pro fagotové sexteto

John Williams (*1932)
Star Wars Medley v úpravě pro fagotové kvinteto
Olympic Fanfare and Theme v úpravě pro fagotové noneto

PŘÍŠTÍ PROGRAM

SYMFONICKÝ CYKLUS A | KONCERT 5

20. února 2025 v 19:00 hodin

Dům kultury Teplice

Program:

Leoš Janáček

Suita pro orchestr, op. 3

Alexandre Guilmant

Symfonie pro varhany a orchestr č. 1 d moll, op. 42

Felix Mendelssohn-Bartholdy

Symfonie č. 4 A Dur, op. 90 „Italská“

Účinkují:

Zuzana Ferjenčíková – varhany

Severočeská filharmonie Teplice

dirigent: **Petr Vronský**

Severočeská filharmonie Teplice

tel.: 778 888 013 | e-mail: sev.filharmonie@seznam.cz

www.severoceskafilharmonie.cz | www.scf.sf.cz

Změna programu vyhrazena.

Během koncertů je zakázáno fotografovat a pořizovat audiovizuální záznamy. Zároveň prosíme návštěvníky, aby před začátkem koncertů vypínali své mobilní telefony.

Za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Ústeckého kraje

TEPLICE

MINISTERSTVO
KULTURY

ústecký kraj

Lázně Teplice

SEVEROČESKÁ VODA
NADAČNÍ FOND